

Matrice sigilare cu stema țării individualizând Unirea Principatelor Române

Laurențiu-Ștefan Szemkovics

Keywords: *National Archives of Romania; Heraldic Figures; Matrices Seals; Coat-of-arms; Shields; Union of Romanian Principalities*

Odată cu Unirea Principatelor Române desăvârșită în 1859, o serie de instituții și persoane au adoptat steme prin care își exprimau adeviziunea față de noile schimbări. Astfel, noul stat înființat avea un însemn heraldic ce reunea stemele celor două principate din componența sa. În acest context, s-au gravat și sigiliile "adevate timpurilor noi", având în câmp o compoziție cu herburile celor două țări surori¹. Noua compoziție nu era inedită, deoarece stemele reunite ale Moldovei și Țării Românești fuseseră deja reprezentate în trecut pe sigiliile domnești ale lui Mihai Viteazul (1600)², Vasile Lupu (1639)³, Gheorghe Duca (1672)⁴, precum și pe alte

¹ Maria Dogaru & Dan Berindei, *Stemele României moderne și contemporane*, "Magazin Istoric", serie nouă, 27 (1993), 1 (310), p. 4.

² Arhivele Naționale Istorice Centrale [în continuare, ANIC], fond *Mănăstirea Neamț*, CXXX/10 bis; A. Sacerdoțeanu, *Iarăși sigiliul lui Mihai Viteazul*, "Revista Arhivelor" 6 (1944-1945), 2, p. 330-333; Dan Cernovodeanu, *Unirea în sigiliul lui Mihai Viteazul*, "Tribuna României" 4 (1975), nr. 166 (1 august), p. 15; Idem, *Din însemnele heraldice ale lui Mihai Viteazul*, "Biserica Ortodoxă Română" 94 (1976), 7-8 (iulie-august), fig. 4; *Documenta Romaniae Historica*, B. Țara Românească, XI (1593-1600); *Domnia lui Mihai Viteazul* (ed. Damachin Mioc, Ștefan Ștefănescu, Marieta Adam, Constantin Bălan, Maria Bălan, Sașa Caracaș, Ruxandra Cămărășescu, Olimpia Diaconescu, Coralia Fotino), București, 1975, p. 25; M. Dogaru, *Sur le sceau de Michel le Brave et le sceau personnel de Théophile-la mère du voïvode*, "Revue des Études Sud-Est Européennes" 13 (1975), 3, p. 379-384; Eadem, *Simbolul Daciei și sigiliile lui Mihai Viteazul*, "Revista Arhivelor" 52 (1975), 2, p. 169-171; Eadem, *Sigiliile mărturii ale trecutului istoric. Album sigilografic*, București, 1976, p. 60-61; Eadem, *Sigiliile de tip iconografic utilizate de domnii Țării Românești*, "Revista Arhivelor" 56 (1979), 3, p. 335; Laurențiu Ștefan Szemkovics & M. Dogaru, *Tezaur sfragistic românesc. I. Sigiliile emise de cancelaria domnească a Țării Românești (1390-1856). Trésor sfragistique roumain. I. Les sceaux émis par la chancellerie princière de la Valachie (1390-1856)*, București, 2006, p. 106, 173.

³ ANIC, fond *Episcopia Huși*, XIII/12; V. A. Urechia, *Schițe de sigilografie românească*, 1891, p. 4; Const. Moisil, *Primele peceți cu stemele unite ale Moldovei și Țării Românești*, "Buletinul Societății Numismatice Române" 18 (1923), p. 8; Emil Vîrtosu, *Sigilii domnești rare din veacul al XVII-lea*, "Analele Academiei Române, Memoriile Secțiunii Istorice", seria III, 25 (1942-1943), p. 73-87; Mihai Berza, *Stema Moldovei în veacul al XVI-lea*, "Studii și Cercetări de Istoria Artei" 3 (1956), 1-2, p. 17-20; A. Sacerdoțeanu, *Sigiliul domnesc și stema țării. Conceptul de unitate a poporului român pe care îl reflectă și rolul avut în formarea ideii de unire*, "Revista Arhivelor" 11 (1968), 2, p. 11-68 (16); M. Dogaru, *Sigiliile mărturii ale trecutului istoric* cit., p. 61; D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică în România*, București, 1977, p. 310-311; M. Dogaru, *Aspirația poporului român spre unitate și independență oglindită în simbol. Album heraldic*,

sigilii aparținând mai multor domnitori fanarioți din secolul al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, care au domnit succesiv în cele două principate românești⁵.

Colecția de matrice sigilare⁶ aflată în depozitele Arhivelor Naționale Istorice Centrale include și piese care individualizează evenimentul de la 1859: Unirea Principatelor Române. Aceste matrice au forme rotunde și ovale, prezintă dimensiuni variabile și sunt confecționate din alamă și gravate în incizie sau în excizie. În câmpul acestor vestigii sfragistice se disting stemele țării și legendele care evocă, de la caz la caz, instituția centrală, unități din cadrul său, denumirea țării sau a oficialului.

Reprezentările heraldice ale stemei oficiale din câmpul acestor matrice sigilare sunt variate ca înfățișare, putând fi încadrate, după elementele lor constitutive, exceptând deosebirile minore de detaliu, în două categorii distincte, după cum urmează:

1. stema unită cu ecusoanele acolate⁷ ale celor două țări, apărând diferit atât în privința formei și amplasamentului simbolurilor Moldovei și Țării Românești;

2. stema cu un singur scut, despicat⁸, cuprinzând în cele două cartiere⁹ câte unul dintre simbolurile celor două principate¹⁰.

București, 1981, p. 38; L.-Șt. Szemkovics & M. Dogaru, *Tezaur sfragistic românesc. II. Sigiliile emise de cancelaria domnească a Moldovei (1387-1856)*, Bucharest, 2006, p. 54, 99.

⁴ ANIC, fond *Mitropolia Țării Românești*, CLXXIII/47; V. A. Urechia, *Schițe de sigilografie românească* cit., p. 161; Idem, *Notice sur les armoiries du peuple roumain*, Maçon, 1901, p. 14; P. V. Năsturel, *Stema României. Studiu critic din punct de vedere heraldic cu numeroase figuri în text*, București, 1892, p. 113-114, fig. 35; G. I. Ionescu-Gion, *Istoria Bucureștilor*, București, 1899, p. 111; A. Sacerdoțeanu, *Sigiliul domnesc* cit., p. 16, fig. 8; M. Dogaru, *Sigiliile mărturii ale trecutului* cit., p. 82-83, fig. 59; Eadem, *Însemne heraldice reflectând ideea unității naționale*, "Revista Arhivelor" 55 (1979) (supliment), p. 219, fig. 28; Eadem, *Aspirația poporului român* cit., p. 38-39; Eadem, *Din heraldica României. Album*, Brașov, 1994, p. 55, fig. 22 și p. 56; Natalia Drăghici & M. Dogaru, *Mulaje sigilare realizate de Arhivele Statului în sprijinul activităților cultural-educative*, "Revista Arhivelor" 64 (1987), 3, p. 340, 341, fig. 9; *România. Evoluție în timp și spațiu. Album*, București, 1996, p. 84; L. Șt. Szemkovics & M. Dogaru, *Tezaur sfragistic românesc* cit., p. 125-126, 178.

⁵ D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică* cit., p. 140; Idem, *Contributions à l'étude de l'héraldique d'Etat des Principautés Unies Roumaines (1859-1866)*, "Revue Roumaine d'Histoire" 16 (1977), 2, p. 319.

⁶ Denumim matrice sigilară obiectul confecționat din material dur care, având gravate o reprezentare și un text ce îl individualizează pe posesor, servește la realizarea amprenteii sigilare -- cf. Damian P. Bogdan, *O străveche matrice de pecete românească*, "Studii și Materiale de Istorie Medic" 1 (1956), p. 245; M. Dogaru, *Sigiliile mărturii ale trecutului* cit., p. 5; **matrice sigilară** = obiect confecționat dintr-un material dur (fier, oțel, alamă, aur, argint sau diferite pietre prețioase etc.) care poartă gravate pe suprafața sa, în negativ, un text și o reprezentare menite a individualiza posesorul, exprimând atributele sale în viața socială. Matricea este alcătuită din două părți: a) suprafața metalică (de obicei rotundă), pe care se află gravate emblema și legenda, și b) mânerul, confecționat din metal, os, lemn, pietre prețioase etc. Sin. **tipar sigilar**. (cf. *Dicționar al științelor speciale ale istoriei. Arhivistică, cronologie, diplomatică, genealogie, heraldică, paleografie, sigilografie*, București, 1982, p. 163).

⁷ **Acolat** = două mobile plasate una lângă alta. (cf. *Ibidem*, p. 12).

⁸ **Despicat** = termen care indică împărțirea în două părți egale, printr-o linie verticală, a unei suprafețe, scut, cartier sau mobile. (cf. *Ibidem*, p. 99).

Analizând separat elementele din stemele Principatelor Unite, distingem simboluri care transpun în imagini o parte din istoria poporului român¹¹:

Acvila Țării Românești figurează cruciată, singură sau alături de capul de bour, încoronată sau nu, cu zborul în sus sau în jos, uneori cu capul conturnat¹², ținând sau nu în gheare atributele puterii domnești, sceptrul și spada; celelalte variante în care apare respectiva pasăre privesc amplasarea la *dextra*¹³ sau la *senestra*¹⁴ a ecusonului ori a câmpului scutului unic, despicat, în care este inclusă. În multe cazuri, unele dintre atributele uzuale ale acvilei nu sunt figurate în totalitate¹⁵, alteori stă pe o făclie și o ramură de măslin, așezate în săritoare și având dedesubt o balanță cu talgerele în echilibru, sau pe două chei așezate, de asemenea, în săritoare și pe o pereche de cătușe cu lanțuri, ori broșând¹⁶ pe câmp albastru și auriu. Într-un singur caz, pasărea este reprezentată fără cruce în cioc.

Acvila cruciată¹⁷, stema heraldică a Țării Românești, evidențiază originea latină a poporului român și indirect ideea de unire¹⁸. Pasărea mai semnifică demnitate, curaj, zbor spre înălțimi. Prezentă și în emblema sigiliilor aparținând unor instituții și persoane, acvila cruciată a fost plasată deseori alături de capul de bour al Moldovei, făcând aluzie în ansamblu la aspirația spre unitate¹⁹.

⁹ **Cartier** = fiecare din compartimentele în care a fost împărțită suprafața scutului. Inițial, reprezenta una din cele patru părți ale scutului scartelat, ulterior definește fiecare din compartimentele scutului, indiferent de numărul acestora. (cf. *Ibidem*, p. 63).

¹⁰ J. N. Mănescu, *L'Héraldique d'État des Principautés Unies (1859-1866)*. "Revue Roumaine d'Histoire" 29 (1990), 1-2, p. 7; D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică* cit., p. 141-142; Idem, *Contributions à l'étude de l'héraldique* cit., p. 320.

¹¹ P. V. Năsturel, *Nova Plantatio și regii României – moștenitori ai împăraților Bizanțului. Studii sfragistic din punct de vedere istorico-heraldic cu numeroase figuri în text*. "Revista pentru Istorie, Arheologie și Filozofie" 15 (1914), p. 1-80; J. N. Mănescu, *L'évolution historique des armoiries des Principautés Roumaines du XI-e au XIX-e siècle*. "Revue Roumaine d'Histoire" 27 (1988), 4, p. 315-338.

¹² **Conturnat** = termen care precizează poziția unor mobile în scut, respectiv reprezentarea unor animale sau păsări întoarse spre stânga (poziția corectă fiind spre dreapta) (cf. *Dicționar al științelor speciale* cit., p. 88).

¹³ **Dextra** = termen prin care se indică poziția unei mobile în scut, la dreapta; în heraldică poziția dreapta-stânga este inversă decât în accepțiunea curentă. Sin. **dreapta**. (cf. *Ibidem*, p. 100).

¹⁴ **Senestra** = termen indicând poziția spre stânga. În heraldică, noțiunea de stânga-dreapta se referă la poziția scutului, nu la cea a privitorului, deci invers decât în accepțiunea obișnuită. (cf. *Ibidem*, p. 212).

¹⁵ **Vezi** și D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică* cit., p. 152-153; Idem, *Contributions à l'étude de l'héraldique* cit., p. 330.

¹⁶ **Broșând** = poziție de suprapunere a unor piese sau figuri heraldice (cf. *Dicționar al științelor speciale* cit., p. 56).

¹⁷ **Acvilă cruciată** = pasăre heraldică purtând în cioc o cruce (cf. *Dicționar al științelor speciale* cit., p. 17).

¹⁸ M. Dogaru, *Însemne heraldice* cit., p. 206-222.

¹⁹ Petre Năsturel, *Asupra stemelor unite ale Moldovei și Țării Românești la începutul veacului al XVII-lea*, "Studii și Cercetări de Numismatică" 2 (1958), p. 371-376; Constantin Moisil, *Primele peceți cu stemele unite ale Moldovei și Țării Românești de la începutul veacului al XVII-lea*. "Studii și Cercetări de Numismatică" 3 (1959), p. 371-375.

Capul de bour al Moldovei apare, în cazul de față, în stema de stat a Principatelor Unite, văzut din față, înfățișat cu o stea cu șase raze între coarnele sale curbate spre interior, amplasat în ecusonul din *dextra* sau *senestra*²⁰.

Capul de zimbru moldovean figurează singur sau alături de acvila cruciată, înfățișat cu o stea cu cinci sau șase raze între coarnele sale curbate spre interior sau spre exterior, amplasat în *dextra* sau *senestra* ecusonului ori a câmpului scutului unic, despicat, sau broșând pe un câmp roșu-albastru²¹.

Scuturile în care sunt incluse simbolurile Moldovei și Țării Românești sunt, în cazul de față, de tip francez modern, ovale, dreptunghiulare, poloneze și sunt simple, acolate sau despicate.

Smalturile scutului unic (fără partițiuni sau despicat) prezintă următoarele variante: a) scut tăiat, colorat în roșu în partea de sus și albastru în cea de jos; b) scut despicat având în cartierul din dreapta tăiat – albastru în partea de sus și aur în cea de jos, iar în cartierul din stânga, de asemenea, tăiat – roșu în partea superioară și albastru în cea inferioară²².

Timbrul se prezintă în trei variante de coroane închise²³, terminate cu cruce sau glob cruciger²⁴, suprapunând fie simbolurile Moldovei și Țării Românești, libere, neincluse într-un scut, fie ecusoanele acolate, fie scutul unic (fără partițiuni, despicat), și anume: boneta princiară, coroana princiară și coroana regală, figurată fără tocă de purpură între arcurile perlate²⁵.

Supportii sunt cei doi delfini afrontați, înfățișați cu capetele în jos, ușor curbați, sinuoși, cu înotătoarele de la cap, mijloc și dinspre coadă orientate în sus sau în lateral, cu expresie furioasă sau mirată, flancând scutul simplu cu capul de zimbru sau scutul despicat conținând capul de zimbru și acvila cruciată²⁶. Cei doi delfini afrontați provin din herbul moldav și evocă regiunea maritimă a țării. Ei au fost

²⁰ Vezi și D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică* cit., p. 153; Idem, *Contributions à l'étude de l'héraldique* cit., p. 330.

²¹ *Vozi și D. Cernovodeanu, Știința și arta heraldică* cit., p. 153; Idem, *Contributions à l'étude de l'héraldique* cit., p. 330-331.

²² Vezi și D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică* cit., p. 153; Idem, *Contributions à l'étude de l'héraldique* cit. 2, p. 331.

²³ **Coroană închisă** = coroana formată dintr-un cerc frontal de care se prind mai multe arcuri ce se unesc în partea superioară; de obicei este dotată cu pietre prețioase și terminată printr-un glob cruciger. (cf. *Dicționar al științelor speciale* cit., p. 90).

²⁴ **Glob cruciger** = sferă suprapusă de o cruce care se găsește în vârful coroanelor închise, în mâna unor personaje sau deasupra unor scuturi; este însemn al puterii suverane, atribut al suveranității. În heraldica românească globul cruciger este întâlnit în stemele Țării Românești, în armele Moldovei și în armeriile statului român. (cf. *Ibidem*, p. 127).

²⁵ Vezi și D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică* cit., p. 155; Idem, *Contributions à l'étude de l'héraldique* cit., p. 332.

²⁶ Vezi și J. N. Mănescu, *L'Héraldique d'État* cit., p. 16; D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică* cit., p. 156; Idem, *Contributions* cit., p. 332-333.

introduși de Gheorghe Asachi în 1816 pentru a aminti faptul că Basarabia, răpită de Rusia țaristă în 1812, aparține Moldovei²⁷.

Simbolurile puterii domnești, spada și sceptrul (terminat în floare de crin sau în cruce) sunt reprezentate ținute în gheare de către acvila valahă²⁸.

Panoplia este alcătuită din steaguri (cu flămuri de diferite dimensiuni și forme), țevi de tun, ghiulele, trompete, sulite, țevi de puști cu baionetă, tobe, săbii (din care se vede doar jumătatea superioară)²⁹.

Spre final, evidențiem că stema de stat, transpusă pe amintitele matrice sigilare, nu are fixitate, fapt ce s-a datorat concurenței între armele de stat moldovene și muntene, precum și lipsei de precizie, din punct de vedere heraldic³⁰. Difuzate către populație, aceste reprezentări vorbeau în limbajul specific artei blazonului despre marea înfăptuire istorică – Unirea Principatelor Române.

Astfel, stemele heraldice ale Moldovei, Țării Românești și stemele unite apar pe matricele aparținând Poliției capitalei Iași, Subprefecturii Ocol Zăbrăuți, Subprefecturii Ocol Moldovei, Ocolășiei de Cahulo Prut, Ministerului din Năuntru al Țării Românești, Temniței din Craiova, Comisiei de Culoare Roșie din capitala București, Poliției orașului Câmpulung jud. Mușcel, Plasei Vădeni district Brăila, Comisiei Culoarii Negre din București, Comisiei Culoarii Roșii din București, Comisiei Culoarii Albastre din București, Prefecturii Poliției capitalei București, Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice al României, Ministerului din Întru Direcția Generală a Serviciului Sanitar, Prefecturii Județului Prahova, Prefecturii Județului Vlașca, Subprefecturii Plășii Teleorman jud. Teleorman, Doctorului Districtului Ismail, sub următoarele aspecte:

1. Stema heraldică a Moldovei apare pe matricele sigilare provenind de la Poliția din Iași, două subprefecturi și unei ocolășii și datează din anii 1859 și 1860: a) matrice sigilară ovală (42 x 35mm), confecționată din alamă, gravată în incizie, în emblema căreia un scut francez modern, tăiat, partea superioară roșie, cea inferioară albastră, încărcat cu capul de zimbri cu stea cu șase raze între coarne. Scutul, timbrat de o coroană închisă, terminată cu glob cruciger, are ca suporti doi delfini affrontați; dedesubt, 1859. În exergă, între două ovale liniare, legenda în limba română: * **PRINCIPATELE UNITE * Poliția Kapitaliei Echii**³¹;

²⁷ M. Dogaru, *Contribuția lui Gheorghe Asachi la dezvoltarea heraldicii românești*, "Memoria Antiquitatis. Muzeul de Istorie din Piatra Neamț" 19 (1994), p. 473-484; Eadem, *Tipare sigilare aparținând suveranilor României din perioada 1866-1947*, București, 1999, p. 39.

²⁸ Vezi și D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică* cit., p. 157; Idem, *Contributions à l'étude de l'héraldique* cit., p. 334.

²⁹ Vezi și D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică* cit., p. 157; Idem, *Contributions à l'étude de l'héraldique* cit., p. 334.

³⁰ Vezi și D. Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică* cit., p. 158; Idem, *Contributions à l'étude de l'héraldique* cit., p. 334.

³¹ ANIC, colecția *Sigilii*, nr. 384; L. Szemkovics, *Stema țării reprezentată pe matrice sigilare individualizând Ministerul de Interne (1848-1881)*, "Monitor Cultural-Educativ" 5 (2007), 1 (16) (ianuarie-martie), p. 107-108.

- b) matrice sigilară ovală (42 x 37 mm), având în câmp o reprezentare asemănătoare cu cea de mai sus. În exergă, legenda: * **PRINCIPATELE UNITE** * **Poliția Kapitaliei**³²;
- c) matrice sigilară ovală (43 x 37 mm), având în câmp o reprezentare asemănătoare cu cea de mai sus. În exergă, legenda: * **PRINCIPATELE UNITE** * **SubPrefekt: Okol Zăbrăușilor Distrikt: Putna**³³;
- d) matrice sigilară ovală (42 x 36 mm), având în câmp o reprezentare asemănătoare cu cea de mai sus. În exergă, legenda: . **PRINCIPATELE UNITE** . **SubPrefekt. Okol. Moldovii distrikt. Roman**³⁴;
- e) matrice sigilară ovală (41 x 35 mm), având în câmp o reprezentare asemănătoare cu cea de mai sus; dedesubt, 1860. În exergă, legenda: * **PRINCIPATELE UNITE** * **Ocolășia de Cahulo Prut**³⁵.

2) Stema heraldică a Țării Românești apare pe mai multe piese.

- a) matrice sigilare rotunde (38 mm), confecționate din alamă, gravate în excizie, având în câmp acvila cruciată, încoronată, ținând în gheare iataganul și sceptrul. În exergă, legenda: * **PRINCIPATELE UNITE** * **MINISTERUL DIN NĂUNTRU AL ȚEREI ROMÂNEȘTI**³⁶.

³² ANIC, colecția *Matrice sigilare*, nr. 385; L. Szemkovics, *op. cit.* p. 108.

³³ ANIC, colecția *Matrice sigilare*, nr. 125.

³⁴ *Ibidem*, nr. 149.

³⁵ *Ibidem*, nr. 1504.

³⁶ *Ibidem*, nr. 1764, 1785; L. Szemkovics, *op. cit.*, p. 106.

b) matrice sigilară rotundă (41 mm), confecționată din alamă, gravată în incizie, conținând o acvilă cruciată, cu capul spre aripa stângă, încoronată, cu aripile deschise, ținând în gheare însemnele puterii: în dreapta spada, iar în stânga sceptrul terminat în cruce. În exergă, legenda: * **PRINCIPATELE UNITE** * **MINISTERUL DIN NĂUNTRU AL ȚERII ROMÂNESCII**³⁷.

c) matrice sigilară rotundă (36 mm), confecționată din alamă, gravată în incizie, conținând o acvilă cruciată, cu capul spre aripa stângă, încoronată, cu aripile deschise, stând pe două chei, așezate în sărițoare și peste care broșează o pereche de catuse cu lanțuri. În exergă, legenda: * **PRINCIPATELE UNITE** * **TEMNIȚA DIN CRAIOVA**³⁸.

³⁷ ANIC, colecția *Matrice sigilare*, nr. 95; L. Szemkovics, *op. cit.*, p. 105.

³⁸ ANIC, colecția *Matrice sigilare*, nr. 1963.

d) matrice sigilară rotundă (40 mm), confecționată din alamă, gravată în incizie, conținând o acvilă cruciată, cu capul spre aripa stângă, încoronată, cu aripile deschise, ținând în gheare însemnele puterii: în dreapta sceptorul, iar în stânga sabia; dedesubt, anul 1860. În exergă, legenda: **PRINCIPATELE UNITE * COMISIA COLOREI ROȘIE DIN CAPITALA BUCUREȘT**³⁹.

e) matrice sigilară rotundă (41 mm), confecționată din alamă, gravată în incizie, conținând o acvilă cruciată, cu capul spre aripa stângă, încoronată, cu aripile deschise, ținând în gheare însemnele puterii: în dreapta iataganul, iar în stânga sceptorul; dedesubt, anul 1861. În exergă, legenda: **PRINCIPATELE UNITE * POLIȚIA ORAȘULUI CÎMPU-LUNGU JUD. MUȘCELU**⁴⁰.

3. Stema unită, reunind stemele heraldice ale Moldovei și Țării Românești, apare astfel:

a) pe matricea sigilară rotundă (33 mm), confecționată din alamă, gravată în excizie, având în câmp, două scuturi dreptunghiulare, acolate la câte un colț din partea de sus, în cel din dreapta, capul de bour cu stea între coarne, în cel din stânga, acvila cruciată; dedesubt, 1859. Scuturile sunt timbrate de o coroană închisă, terminată cu glob cruciger. În exergă, legenda: **PRINCIPATELE UNITE * SUB: ADM: PLASI: VADENI: DISTR: BRĂILA**⁴¹.

³⁹ *Ibidem*, nr. 1481.

⁴⁰ *Ibidem*, nr. 2036.

⁴¹ *Ibidem*, nr. 1867.

b) pe matricea sigilară rotundă (40 mm), confecționată din alamă, gravată în incizie, având în câmp, două scuturi de tip francez modern, acolate la câte un colț din partea de sus, în cel din dreapta, acvila cruciată, încoronată, cu capul conturnat, ținând în gheare sceptrul terminat în cruce și spada, în cel din stânga, capul de bour cu stea cu opt raze între coarne. Scutul, timbrat de o coroană închisă, terminată cu glob cruciger, stă pe o panoplie formată din patru steaguri, două la dreapta, două la stânga; dedesubt, trei ghiulele, dispuse 1:2, două țevi de tun așezate în săritoare și anul: 18-59. În exergă, legenda: **PRINCIPATELE = UNITE . COMISIA COLORI NEAGRĂ DIN BUCUREȘTI**⁴².

c) pe matricea sigilară rotundă (36 mm), confecționată din alamă, gravată în excizie, având în câmp două scuturi de tip francez modern, acolate la câte un colț din partea de sus, în cel din dreapta, capul de bour cu stea între coarne, în cel din stânga, acvila cruciată. Scutul, timbrat de o coroană închisă, terminată cu glob cruciger, stă pe o panoplie formată din patru steaguri, două la dreapta, două la stânga; dedesubt, două țevi de tun așezate în săritoare, două steaguri, o trompetă, o țevă de pușcă cu baionetă și anul: 18-59. În exergă, legenda: **PRINCIPATELE UNITE * PREFECTURA POLIȚII CAPITALI BUCUREȘTI**⁴³.

⁴² *Ibidem*, nr. 1489.

⁴³ *Ibidem*, nr. 1479.

d) pe matricea sigilară rotundă (36 mm), asemănătoare cu cea de mai sus. În exergă, legenda: **PRINCIPATELE UNITE * COMISIA COLORI ROȘIE DIN BUCUREȘTI**⁴⁴.

e) pe matricea sigilară rotundă (36 mm), asemănătoare cu cea de mai sus. În exergă, legenda: **PRINCIPATELE UNITE * COMISIA COLORI ALBASTRĂ DIN BUCUREȘTI**⁴⁵.

f) pe matricea sigilară rotundă (39 mm), confecționată din alamă, gravată în incizie, având în câmp un scut francez modern, despicat, în dreapta capul de zimbriu cu stea cu șase raze între coarne, în stânga acvila cruciată ținând în gheare spada și buzduganul. Scutul, timbrat de o coroană închisă, cu glob cruciger, are ca suporturi doi

⁴⁴ *Ibidem*, nr. 1480.

⁴⁵ *Ibidem*, nr. 1487.

delfini afrontați. În exergă, legenda: * **PRINCIPATELE – UNITE** *
MINISTERIUL AFACERILOR DIN ÎNTRU⁴⁶.

g) pe matricele sigilare rotunde (39 mm) gravate în incizie și în excizie, având în emblemă un scut francez modern, despicat, în dreapta acvila cruciată, conturnată, în stânga capul de zimbriu cu stea cu șase raze între coarne. Scutul, timbrat de o coroană închisă, terminată cu glob cruciger, este așezat pe o panoplie formată din patru steaguri (2:2) și două săbii (1:1); dedesubt, un ansamblu format din două țevi de tun, un steag mai mic cu flamura terminată în coadă de rândunică, o lance, o trompetă, o țevă de pușcă cu baionetă, o tobă și 12 ghiulele puse în două grămezi de câte șase, poziționate 1:2:3. În exergă, legenda: * **PRINCIPATELE UNITE ROMÂNE** *
PREFECTURA POLIȚII CAPITALEI BUCUREȘTI⁴⁷.

h) pe matricea sigilară rotundă (47 mm), confecționată din alamă, gravată în excizie, având în câmp două scuturi de tip francez modern, acolate la colțuri, în cel din dreapta capul de zimbriu cu stea între coarne, în stânga acvila cruciată, încoronată, cu capul conturnat, ținând în gheare iataganul și sceptrul. Scuturile sunt timbrate de o coroană închisă, terminată cu glob cruciger. În exergă, legenda: **PRINCIPATELE UNITE MINISTERUL CULTELOR ȘI INSTRUCIUNII PUBLICE AL ROMÂNIEI**⁴⁸.

⁴⁶ *Ibidem*, nr. 6148; L. Szemkovics, *op. cit.*, p. 108-109.

⁴⁷ ANIC. colecția *Matrice sigilare*, nr. 1469, 1478; L. Szemkovics, *op. cit.*, p. 109.

⁴⁸ ANIC. colecția *Matrice sigilare*, nr. 474.

i) pe matricea sigilară rotundă (45 mm), confecționată din alamă, gravată în excizie, având în câmp un scut francez modern, despicat, cu bordură subțire, în dreapta acvila cruciată, cu capul conturnat, în stânga capul de zimbru cu stea între coarne. Scutul este timbrat de o coroană închisă, cu glob cruciger. În exergă, legenda: * **MINISTERUL DIN ÎNTRU * DIRECȚIA GENERALĂ A SERVICIULUI SANITAR**⁴⁹.

j) pe matricea ovală (32 x 39 mm), confecționată din oțel, gravată în incizie, având în câmp două scuturi poloneze, albastre, acolate la două colțuri din partea de sus, în cel din dreapta acvila, cu capul conturnat, în cel din stânga capul de zimbru cu stea cu șase raze între coarne. Scuturile, timbrate de o coroană închisă, terminată cu glob cruciger, sunt așezate pe o panoplie compusă din șase steaguri (3:3), o sabie din care apare doar partea de sus, o țeavă de pușcă cu baionetă, două trompete (1:1), două țevi de tun (1:1), o tobă și șase ghiulele dispuse în două grămezi de câte trei (1:2). În exergă, legenda: * **PRINCIPATE: UNI: DOCTOR DISTRICTULUI * JSMAIL**⁵⁰.

⁴⁹ *Ibidem*, nr. 1986.

⁵⁰ *Ibidem*, nr. 2002.

k) pe matricea rotundă (42 mm), confecționată din alamă, gravată în excizie, având în câmp două scuturi poloneze, acolate, în cel din dreapta capul de zimbriu cu stea cu șase raze între coarne, în cel din stânga acvila cruciată, încoronată, ținând în gheare sabia și sceptrul. Scuturile sunt timbrate de o coroană închisă, terminată cu glob cruciger; dedesubt este gravat anul 1861. În exergă, legenda: **PRINCIPATELE UNITE * PREFECTURA JUDEȚULUI PRAHOVA**⁵¹.

l) pe matricea sigilară rotundă (38 mm), confecționată din alamă, gravată în incizie, având în câmp un scut francez modern, despicat, în cartierul din dreapta, cu partea de sus albastră și cea de jos aurie, acvila cruciată, cu capul conturnat, în cartierul din stânga, cu partea superioară roșie și cea inferioară albastră, capul de zimbriu cu stea între coarne. Scutul este timbrat de o coroană închisă, cu glob cruciger; dedesubt, 1862. În exergă, legenda: **PREFECTURA JUDEȚULUI VLAȘCA**⁵².

m) pe matricea sigilară rotundă (38 mm), asemănătoare cu cea de mai sus. Sub scut este gravat anul 1866. În exergă, legenda: **SUB-PREFECTURA PLAȘI TELEORMAN JUD. TELEORMAN**⁵³.

⁵¹ *Ibidem*, nr. 1460.

⁵² *Ibidem*, nr. 1425.

⁵³ *Ibidem*, nr. 1426.

Prezentarea de față își propune să trezească interesul specialiștilor, istoricilor și marelui public pentru aceste matrice și, totodată, să constituie un îndemn pentru depistarea, cercetarea și introducerea în circuitul științific și a altor vestigii sfragistice de acest fel, rămase încă necunoscute.

**Matrices des sceaux aux armoiries du pays individualisant l'Union des
Principautés Roumaines**

Résumé

L'auteur présente plusieurs pièces qui proviennent des Archives Nationales Historiques Centrales de Bucarest, de la collection *Matrices sigillaires*. Ces matrices sigillaires à l'aide desquelles on imprime le sceau sur les documents, ont des formes ovales et rondes, sont confectionnées en laiton, sont gravées en excision ou en incision, ont des dimensions variables et ont sur leur emblème les armoiries héraldiques de la Moldavie, les armoiries héraldiques de la Valachie et les armoiries réunies des Principautés Roumaines. On analyse l'emblème des ces matrices sigillaires concernant: l'écu, les émaux, les meubles, les ornements extérieurs, les supports, la légende.